

Animasyon Filmlerinde Sunulan Rol Modeller İle Mükemmeliyetçilik Algısının Karşılaştırılması

Comparison Of The Perception Of Perfectionism With Rol Models Presented In Animated Film

Doç. Dr. Müzeyyen ALTUNBAY*
Yasemin KORKMAZ**

Öz

Siyasetten reklam sektörüne kadar pek çok alanda sıklıkla duyulan kavramlardan biri olan mükemmeliyetçilik, kusursuzluğu arama şeklinde tanımlanabilir. Mükemmeliyetçilik kavramı, beraberinde örnek alınabilecek kusursuz, güçlü bir rol model arayışını da getirmektedir. Kulağa hoş gelen bu kavram aslında bireyin sosyal yaşamını, iş hayatını veya psikolojisini olumsuz etkileyebilmektedir. Her yüzyılda farklı imgelerle mükemmeliyetçiliğe vurgu yapılmakla birlikte 21. yüzyılda bu vurgunun pek çok alanda giderek yaygınlaştığı görülür. Medyanın sunduğu programları seyrederken ya da gazete okurken de “mükemmel” kavramı sıkça göze çarpar. Görsel pek çok üründe mükemmelin “ideal” olarak sunulduğu görülür. İçinde bulunduğumuz çağda bilimsel çalışmalarda meydana gelen köklü değişiklikler neticesinde gerek temel materyal gerekse yardımcı materyal olarak kullanılacak çok sayıda görsel ürün ile karşılaşılmaktadır. Bunlar arasında görsel-işitsel malzeme olarak bilinen animasyonlar önemli yer kaplar. Bu çalışmada, ikisi de ABD yapımı olan “Shrek” ve “Barbie” animasyon filmlerindeki mükemmeliyet algısı üzerinde durulmaktadır. Araştırma nitel araştırma tekniklerinden doküman incelemesi kullanılarak yapılmıştır. Bu çalışmanın amacı, Shrek serisinin prensesi Fiona ile prenses Barbie karakterlerini mükem-

* Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, e-posta: altun.bay@hotmail.com <https://orcid.org/0000-0002-9568-3160>

** Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi, e-posta: yaseminnorkmaz28@hotmail.com <https://orcid.org/0000-0002-3025-5835>

meliyetçilik ve rol model olma açısından karşılaştırmaktır. İki sinema serisi olan bu filmlerin izlenme sayıları göz önüne alındığında, bu modellerin gerek toplumumuzda gerekse diğer ülkelerde çocuklar için güçlü birer rol model olarak sunulduğu görülmektedir. Çalışmada bu iki ana karakter üzerinden çocuklara sunulan mükemmeliyetçilik algısı, karşılaştırmalı olarak ortaya konulmuştur.

Anahtar sözcükler: Mükemmeliyetçilik algısı, animasyon, Fiona, Barbie, rol model.

Abstract

Perfectionism, used in many fields from politics to advertisement, can be defined as seeking the flawlessness. The concept of perfectionism, sounds good, however, it can affect individual's social life, business and psychology negatively. Besides every century underlines the importance of it, it is clear that the emphasis on perfectionism is so widely seen in many fields in 21st century. While watching the programmes or reading the newspapers the concept "Perfection" stands out. In many visual products the perfection is presented as "the ideal". As a result of the changes in scientific studies in the current age, we encounter too many visual products to be used not only as the main materials but also as the supportive materials. Among all these, the animations known as visual-auditory materials are significant. In this study, made in the USA, which is both 'Shrek' and 'Barbie' in the animated film focuses on the perception of excellence. The research was conducted using document analysis, one of the qualitative research techniques. The purpose of this study, with Princess Fiona in the Shrek series and the princess Barbie being a role model is to compare characters in terms of perfectionism. Two flicks of the series, the viewership of this film, given the need of these models are presented as strong role models for children in our society and in other countries. The perfectionism which is presented to the children through this two main characters will be discussed comparatively.

Key words: Perception of perfectionism, animation, Fiona, Barbie, role model.

Giriş

21. yüzyıl, ülkeler arası bilgi ve teknoloji alanındaki rekabet kadar kültür aktarımı alanındaki rekabeti de öne çıkaran bir yüzyıl olmuştur. Gerek teknolojide gerekse kültür aktarımında mevcut bilgileri transfer etmenin ve öğrenmeyi kolaylaştırmanın en etkili yollarından biri, görselliğin öne çıkartılmasıdır. Görsel malzemenin insanlar üzerindeki etkisine dair pek çok araştırma yapılmıştır. Görsellik üzerine yapılan araştırmaların (İşler, 2002; Kuvvetli, 2008) da aynı konuya vurgu yaptığı görülmektedir.

Kuvvetli (2008), öğrenmelerin çoğunun görsel betimlemeler yoluyla gerçekleştiğini, bilgisayarların ve dijital teknolojilerin görselliğe getirdiği katkı sayesinde görsel öğelerin eğitimdeki öneminin arttığını söylemektedir (Kuvvetli, 2008: 17). İşler (2002) ise içinde bulunduğumuz bilgi çağında görselleştirmenin günlük yaşantımız için olduğu kadar eğitim yaşantımız için de önemini arttırdığına dikkat çeker.

Ticaretten sanata, reklamcılıktan spora kadar pek çok alanda etkili olan ve “görsel okuma” içinde değerlendirilebilecek olan görsel ürünlerden eğitimde de yararlanılır. Bilindiği gibi 21. yüzyılda eğitimde alanındaki değişiklikler neticesinde gerek temel materyal gerekse yardımcı materyal olarak kullanılacak çok sayıda görsel ürün, eğitim-öğretim sürecine girer. Özellikle çocuğun gelişiminde etkili olan görsel malzeme ile sadece okulda karşılaşıldığı söylenemez. Kitle iletişim araçları vasıtasıyla çocukların her gün onlarca görsel malzeme ve bilgiyle karşılaştıkları bilinmektedir. Bunlar arasında görsel-işitsel malzeme olarak bilinen animasyonlar önemli yer kaplar.

Animasyonlar, çok sayıda resmin belli bir hız ve düzen akışı içerisinde hareket izlenimi kazanması ile ortaya çıkar. Canlandırmanın tanımı, TDK Türkçe Sözlükte “tek tek resimleri veya hareketsiz cisimleri gösterim sırasında hareket duygusu verebilecek bir biçimde düzenleme ve filme aktarma işi” olarak açıklanmıştır (TDK, 2006). Animasyonun tarihine bakıldığında 19. yüzyılın sonlarına doğru fotoğrafın, daha sonra sinemanın gelişimi ile koşut bir yapılanma izlediği görülür. Animasyon, hareketli ve sesli olması nedeniyle birden fazla duyu organını işe koşturmaktadır. Eğitimde kullanıldığı takdirde ise öğrencilerin öğrenme yaşantılarının artmasına katkı sunar. Benzer şekilde öğrencilerin derse karşı olumlu tutum geliştirmesinde, zamanı etkili kullanmalarında, karmaşık bilgileri basitleştirmede ve görselleştirmede etkisi fazladır.

Animasyonların bireyin dil gelişimine katkısı unutulmamalıdır. Çocukların duygu, düşünce ve kendilerini ifade edebilme becerilerini destekler, düşünme becerilerine katkıda bulunur. Aynı zamanda çocuğun hayal gücünü kullanmasına ve geliştirmesine yardımcı olur. Çocukların merak duygularını harekete geçirir. İzlediklerinden hareketle mantıksal çıkarım yapma ve genelleme yapma becerisini destekler.

Birey için katkısı oldukça fazla olan animasyonun, sinema ile olan benzerliği de göze çarpar. Bu benzerliklerden ötürü animasyon sinemanın bir dalı olarak görülmektedir. Bu iki sanatın temelindeki en benzer nokta “hareket” unsurudur. “Belli bir hareket dizisini oluşturan durağan görüntüler tek tek filme alınıp saniyede 24 kare hızla izleyiciye sunulduğunda, her bir durağan resim bir sonraki resmin sunumuna kadar gözün retina tabakasında kalarak insanda hareket izlenimini yaratmaktadır. Bu temel prensip üzerine oluşan animasyonun gerçekçi filmde (Live-action) ayrılan özelliği, filmin kare kare oluşturulması ve köklerinin grafik ya da plastik sanatlara

dayalı olmasıdır” (Larousse,1986; Akt. Kaba, 1992). Animasyon, üreticisinin/sanatçısının yaratıcılık anlamında daha serbest ve özgür olduğu bir alandır.

Mükemmeliyetçilik Algısı ve Rol Model İlişkisi

Mükemmeliyetçilik, kusursuzluğu arama şeklinde tanımlanabilir. Mükemmeliyetçilik kavramı, beraberinde örnek alınabilecek kusursuz, güçlü bir rol model arayışını da getirmektedir. Gelişim dönemleri dikkate alındığında rol model arayışının en baskın olduğu dönemlerden biri, çocukluk dönemi ile içerisinde kimlik krizini barındıran ergenlik dönemidir. Bu dönemlerdeki çocuklar kimlik oluşturabilmek için kendisini özdeşleştirebileceği kimseye, ona yol gösterecek bir rehbera yani rol modele ihtiyaç duymaktadır. Çocuklar, böylece oluşturdukları dünyalarında kendilerine ait bir yaşam tarzı benimseyerek bu yaşam tarzında popüler yaşamda karşılaşılan kişilere (artist, aktrist, futbolcu, manken, siyasi lider, bilim adamı vb.) yer verirler.

Rol model olarak adlandırdığımız bu kişiler; bireylerin hayranlıkla takip ettiği, başarılarıyla ve yaşam tarzlarıyla ön planda olan kişilerdir. Rol modeller başkaları tarafından saygı duyulan ve attığı her adımı yakından takip edilen, sahip olduğu özelliklerle başkalarından farklılaşan bireylerdir (Sarıkaya; Barutçu, 2016). Dolayısıyla kişi için mükemmel ve güçlü rol modeller örnek olarak alınır. Birey bu rol modeller içerisinden, “iyi olanın daha iyisi de vardır” anlayışı ile hep daha iyinin peşinden koşar. Bu da kişide mükemmeliyetçiliğin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Mükemmeliyetçilik ile ilgili literatürde pek çok tanıma rastlanmaktadır:

Burns’e göre mükemmeliyetçilik; kişinin ulaşamayacak yüksek standartlar ve amaçlar tespit edip bunlara ulaşmak için çabalaması, başarısını, verimliliğini, standartları ve amaçları gerçekleştirme derecesine göre belirlemesidir (Burns, 1980; Akt. Kıral, 2012: 15). Hollender ise mükemmeliyetçiliği; kişinin kendisi ve diğerleri için mevcut durumdan daha yüksek performans niteliği göstermeyi arzulaması şeklinde tanımlayarak bu düşüncenin kişiyi çevresindekilerden farklı bir konuma getirdiğine değinmektedir (Hollender,1978; Akt. Kıral, 2012: 15).

Yukarıda birkaç örneği de görülen tanımların hepsinin ortak noktası mükemmeliyetçiliğin “kusursuzluğu ve en iyi olanı temsil ettiği”ne vurgu yapmasıdır. Mükemmeliyetçiliğe sebep olan bazı etmenler vardır. Bunlar; aile baskısı, kişinin kendi kendine yaptığı baskı, sosyal baskı, medya baskısı ve gerçek dışı rol modellerinin etkisi şeklinde sıralanabilir (Adderholdt-Eliot ve Goldberg, 1999; Burns, 1980; Akt. Kıral, 2012). Nitekim çocuklarının mükemmel olmalarını arzulayan ebeveynler, onlar için kusursuz eğitim, kusursuz iş yaşamı, kusursuz bir ev vb. hayal ederler. Bunun farkında olan çocuklar ise onları mutlu etmek ve sevgilerini kazanmak için mükemmel olmaya çalışacaktır. Okul döneminde de benzer durumla karşılaşılır. En iyi notu alma gayesi öğrenciyi daha çok çalışıp mükemmel olmaya iter. Böylece zamanla not kaygısı, öğrenme isteğinin önüne geçebilir.

Medyanın sunduğu programları seyrederken, gazete okurken de “mükemmel” kavramı sıkça gözümüze çarpar. Gazetelerde ve televizyon programlarında tanıtımı yapılan “mükemmel arabalar, evler, hayatlar” toplumu mükemmel olanın peşinde sürüklemektedir. Kıral’a göre (2012) mükemmel ulaşma çabası kişiyi rahatsız edebilir.

Çünkü kişi iyi yapma arzusunun yanında, iyi sonuçlara ulaşamama kaygısı ve endişesi yaşayabilir. Mükemmeliyetçilik, bir taraftan kişiyi motive ederek performansının artmasına olanak sağlarken (ki bu istenen bir durumdur); diğer taraftan ortaya konulan performanstan rahatsız olmasını sağlayarak kişide bilişsel ve fiziksel sorunlara yol açabilir. Birey, elde edilenler üzerinde kendini yetersiz hissetme, başkalarının olumsuz değerlendirmelerine maruz kalma ve bir işi ilk defasında doğru yapamama gibi birtakım düşüncelere kapılabilir. Bu da kişide kendini kötü hissetme gibi bir duruma yol açabilir (Kıral, 2012: 22).

Bilindiği gibi, özellikle ergenlik dönemindeki genç kızlarda görülen Anoreksiya Nevrosa “mükemmel vücut, kusursuz görüntü” arayışının bir sonucudur. Bu hastalık halk arasında manken hastalığı olarak da bilinir. Anoreksiya Nevrosa’ya manken hastalığı da denmesinin sebebi hastaların mankenler gibi olma özentsinin sonucudur. Bu duruma bir gazete haberinde “Kızların Tehdidi ‘Barbie’ “başlığıyla dikkat çekilmiştir. Habere göre Barbie bebeği gibi zayıf olmanın hayalini kuran kızlar, anoreksiya hastalığı ile karşı karşıya kalıyor. Küçük yaşlardan itibaren yemek yemeyen kızlar, bu hastalığın pençesine düşerken sonu ölüme varan risklerle de karşı karşıya kalmış oluyor (arsiv.takvim.com.tr). Dolayısıyla bireylerin karşısına çıkan bu gibi kusursuz rol modeller onları taklitçiliğe sürüklemekte ve sonucunda da istenmedik olaylara sebep olabilmektedir.

“Bandura’ya göre insanların sergilediği birçok davranış, diğer insanların yaptıkları davranışları gözleme ve onları modelleme yoluyla kazanılır. Örneğin, öğrenciler ebeveynlerini kitap okurken ya da yemek yaparken izleyebilirler; herhangi bir kişinin cesurca ve korkusuzca hareket ettiğini gözlemleyebilirler” (Bayrakçı, 2007: 203). Bu rol model alınanlar ise her zaman olumlu özellikleriyle örnek alınmazlar. Bireyler saldırganlığı, acımasızlığı da rol modeller yoluyla öğrenebilirler. Buradan hareketle;

Bandura, üç tür modelden bahsetmektedir:

Canlı model: belirli bir davranışı sergileyen gerçek bir kişi.

Sembolik model: bir filmde, televizyon şovunda, kitapta veya başka bir platformda tasvir edilen bir karakter veya da kişi.

Sözlü direktifler: nasıl davranılacağına ilişkin açıklamalar – canlı veya da sembolik bir insan tarafından gösterilmeyen (Syracuse University, 2003; Akt. Bayrakçı, 2007).

Bandura’nın sembolik model olarak da adlandırdığı televizyonda, sinemada vb. yayınlanan animasyonların, çizgi filmlerin çocuklar üzerindeki etkisi yadsınamayacak kadar fazladır. Öyle ki çocuklar bazı durumlarda hayal ile gerçeği ayırt edemediklerinden televizyonda veya sinemada izledikleri filmlerdeki karakterleri gerçek olarak algılayıp onların yaptıklarının aynısını yapmaya kalkışır. Onları kendilerine rol model olarak görüp davranışlarını, sözlerini, sıradan işlerini, alışkanlıklarını vb. taklit ederler.

Kendini Süperman ile özdeşleştiren bir çocuk onun gibi uçabileceğine, tırmanabileceğine inanır ve bunu yapmaya kalkışır. Nitekim geçtiğimiz yıllarda böyle bir olayın da gerçekleştiği bilinmektedir. Basına yansıyan olaya göre kendini örümcek adam

zanneden bir çocuk, “Onun gibi uçacağım.” diyerek yedinci kattan atladı. Belden aşağısı kırılan çocuğun iyileştikten sonra “Örümcek adam gerçek. Çünkü onu hep rüyalarımnda görüyorum ve onunla birlikte uçuyorum.” (arsiv.takvim.com.tr) diyerek izlediği çizgi filmlerden hareketle gerçek-kurgu ayrımını yapamadığı anlaşılmaktadır.

Görüldüğü gibi televizyonun çocuklar üzerindeki etkisi çok fazladır. Bu durumda başta çizgi film, sinema filmi, diziler, animasyonlar vb. gibi pek çok görselin yayınlanmasında dikkat edilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır. Özellikle çocukların yakından takip ettikleri/izledikleri çizgi film veya animasyon gibi filmlerin senaristlerinin senaryoyu oluşturmadan önce çocukların gelişim dönemi özelliklerini dikkate alması gerekir. Çocuklara zarar vermeyecek aksine gelişimlerini destekleyecek çalışmaların yapılması olumlu rol-model oluşturulmasına ve çocukların gelişimlerine destek olunmasına katkı sunacaktır.

Bu çalışmada, ikisi de ABD yapımı olan “Shrek” ve “Barbie” animasyon filmlerindeki mükemmeliyetçilik algısı üzerinde durulmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Shrek serisinin prensesi Fiona ile prenses Barbie karakterlerini mükemmeliyetçilik ve rol model olma açısından karşılaştırmaktır.

Yöntem

Çalışmanın yöntem bölümünde araştırmanın yapılmasının temel amacı ortaya konacak olup araştırmanın modeli, verilerin toplanması ve analizi gibi bölümlere yer verilecektir.

Araştırmanın Modeli

Araştırma nitel araştırma tekniklerinden doküman incelemesi kullanılarak yapılmıştır. Literatürde doküman incelemesi “araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar” (Yıldırım; Şimşek, 2013: 217) şeklinde açıklanmaktadır. Çalışmanın temel dokümanlarını Shrek ve Barbie animasyon filmleri oluşturmaktadır. Bu dokümanlar aynı zamanda araştırmanın örnekleme olarak da kabul edilmektedir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Verilerin toplanmasında çocuklar tarafından tercih edilen ve seri hâlinde yapılan Barbie ile Shrek animasyon filmlerinin sadece üç bölümü alınmıştır. Filmler, başkahramanlarının (Barbie ve Fiona) mükemmeliyetçilik ve rol model olma yönünden iki ayrı durumu temsil etmesi nedeniyle seçilmiştir. Barbie'nin kusursuz bir rol modeli temsil ederken Fiona'nın kusursuz olmamasına rağmen mutlu olabilmesi iki kahramanın belirlenen ölçütlerle karşılaştırılabilmesine olanak sağlamaktadır. Analiz kısmında araştırmacılar tarafından hazırlanan kodlara göre içerik analizi yapılmış, elde edilen veriler bulgular kısmında sunulmuştur.

BULGULAR VE YORUM

Bu araştırmada Shrek serisinin var olan ilk üç filmi ile [Shrek 1 (2001), Shrek 2 (2004), Shrek 3 (2007)] Barbie serisinin son üç filmi [Barbie Prensesin Süper Gücü (2015), Barbie Uzay Macerası (2016), Barbie Video Oyunu Kahramanı (2017)] incelenmiştir.

Mükemmeliyetçiliğin Sunumu Olarak Barbie ve Fiona

Fiona (Bk. Resim 1), Shrek 1-2-3 olarak gösterimi yapılan animasyon film serisinin karakteridir. Dış görünüş olarak başlarda güzel bir prensesken Shrek'e âşık olmasının ardından yeşil bir deve dönüşmüştür. Bu görüntüsüyle günümüz prenses algısına pek uymayan Fiona, kısa boylu ve kilolu bir devdir. Vücudu diğer insanlardan farklı olarak yeşil renktedir.

Resim 1. Prenses Fiona (Kaynak:wikimedia.org)

Günümüzün güzellik algısıyla bağdaşmayan bu görüntüsünün ardında ise kocaman bir kalbi olan gerçek bir prenses yatmaktadır. Bunun en büyük örneği ise Shrek'i dış görünüşüyle yargılamayıp ona âşık olabilmesidir. Onunla bataklıkta yaşamayı kabul etmesi, onu olduğu gibi kabul ettiğinin göstergesidir. İnsanların iyiliğini düşünen ve onlara saygı duyan iyi kalpli biridir. Bu da onu gerçek bir prenses yapmaktadır. Serilerdeki konu akışına geldiğimizde ise, Shrek 1 filminde, Lord Farquad'ın bir ejderha tarafından kaçırılan prenses Fiona'yı kurtarmak için kendi bataklığında mutlu bir şekilde yaşayan yeşil ve çirkin bir dev olan Shrek'ten yardım istemesi üzerine Shrek'in, prensesi ejderhanın elinden kurtarması ve gerçek aşkı birbirlerinde bulması anlatılmaktadır. Serinin ikinci filmi olan Shrek 2'de ise, Shrek ve Fiona, Fiona'nın ailesi ile tanışmak üzere yanlarından hiç ayrılmayan dostları Eşek ile birlikte Uzaklardaki Krallık'a doğru yola çıkarlar. Bu yolculuk onlar için komikliklerin ve aksiliklerin olduğu bir maceraya dönüşür. Krallığa geldiklerinde aksilikler peşlerini bırakmaz ve Shrek sevdiği kadını kaybetmemek ve birlikte sonsuza kadar mutlu yaşayabilmek için iksir üreten Peri Anne'den iksiri alır ve Yakışıklı Prens (Prens Charming)'in karşısına çıkar. Devamında gerçekleşen aksiliklere rağmen Shrek ve Fiona oldukları gibi yaşamaktan mutlu olurlar. Serinin son filmi Shrek 3'te ise kurbağaya dönüşen kayınpederi-

nin ani ölümü üzerine tahta geçmeyi kabul etmeyen Shrek'in Eşek ve Çizmeli Kedi ile birlikte tahtın yeni varisini bulmak üzere çıktığı yolculuk ve devamında gerçekleşen yeni maceralar anlatılmaktadır.

İlk olarak oyuncak bir bebek olarak tasarlanan ve üretilen Barbie ise ününü buradan sağladıktan sonra çeşitli alanlarda da kendini göstermeye başlar. Çocuklar, özellikle kız çocukları için üretilen kıyafetten çantaya, ayakkabıdan çocuk odasına kadar pek çok alanda Barbie'nin tasarımları ile karşılaşmaktadır. Bunlardan biri olan animasyon filmleri ile Barbie'nin popülerliği oldukça artar. Barbie'nin bu kadar gözde olmasının sebeplerinden kuşkusuz en önemlisi, dış görünüşü yani mükemmel tasarımıdır. Bakıldığında uzun boylu, ince belli, sarı saçlı, zayıf bir görüntüye sahiptir. Çocukluktan itibaren Barbie bebekleri ile mükemmel vücut algısı zihinlerine yerleşen genç kızların, özellikle ergenlik dönemlerinde kendilerini Barbie ile özdeşleştirmeye çalışmaları kaçınılmazdır.

Resim 2: Prenses Barbi (www.adatoys.com)

Fiziksel olarak bu denli rol model olmaya elverişli olan Barbie'nin animasyon filmleri sayesinde ruhsal olarak da nasıl olduğunu görebilmekteyiz. İncelenen üç filmde göze çarpan en önemli özelliği, kendinin farkında olması ve kendine oldukça güvenmesidir. Yeteneklerinin farkında olan ve zekâsı ile her şeyin üstesinden gelen bir prensistir Barbie. Çevresiyle uyumu, arkadaşlık ilişkileri de göze çarpan özellikleri arasındadır.

Barbie serisine gelindiğinde ise Barbie Prensesin Süper Gücü adlı filmde, prensesin sihirli bir kelebek tarafından öpülmesi sonucunda özel güçlere sahip olması ve bu güçler sayesinde insanlara yardım etmesi üzerine gerçekleşen maceralar anlatılmaktadır.

Barbie Uzay Macerası'nda, Barbie kaykayıyla uçabilen ve inanılmaz yeteneklere sahip olan bir ütopyik prensistir. Sevimli arkadaşı Pupcorn ile birlikte gezegenlerde dolaşp eğlenmektedir. Gökyüzündeki yıldızların bir gün eskisi gibi parlamaması ve galaksinin tehlikeye girmesi üzerine bir ekip kurulmakta ve bu ekibe Barbie de se-

çilmektedir. Galaksiyi kurtarmak için çıktıkları yolculukta Barbie'nin yetenekleri ve zekâsı sayesinde başarıya ulaşan bu ekip galaksinin kahramanı olmuştur. Barbie serisinin son filmi olan Barbie Video Oyunu Kahramanı'nda ise Barbie bu sefer sanal bir oyunun içinde karşımıza çıkmaktadır. En sevdiği oyunun virüsler tarafından ele geçirilmiş olması Barbie'nin kendini oyunun içinde bulmasına neden olur. Barbie ve arkadaşları oyundaki seviyeleri geçerek kazanmak zorundadır. Böylece oyun virüslerden kurtulacak, Barbie ve arkadaşları oyunun içinde hapsolmayacaktır.

Fiona ile Barbie Karakterlerinin Karşılaştırılması

Fiona ve Barbie birçok yönden farklılaşan iki ayrı prensesdir. Gerek görüntüleri gerek yaşam biçimleri gerekse topluma verdikleri mesajlar ile birbirlerinden ayrılmaktadır. Bu başlık altında ise Barbie ve Fiona'nın farklılaşan yönleri üzerinde durulacaktır.

Fiziksel Farklılıklar

Fiona iri yapısına rağmen kısa boylu ve yeşil renkte bir devdir. Fiona'nın tasarımında mükemmel bir görüntü çizilmemiştir. Kendisi bir dev olarak ortaya konmuş bir prensesdir. Bundan dolayı kusursuz bir görüntüye sahip değildir. Barbie ise ince beli, zayıf vücudu, uzun sarı saçları ve güzel yüzü ile kusursuz olarak tasarlanmış bir prensesdir. Görüntü itibarıyla zihinlerdeki prenses algısına uygundur. Bu iki prensesin ortaya koydukları prenses algısı, fiziksel görüntü olarak birbirinden oldukça farklıdır. Bir tarafta tüm ihtişamı, göz alıcılığı ve güzelliğiyle Barbie varken diğer tarafta ise yemyeşil, kısa ve kilolu vücuduyla Fiona vardır. Barbie fiziksel olarak kusursuzluğu öne çıkaran, bir prensesin böyle mükemmel görüntüye sahip olması gerektiği algısını yaratan bir karakterdir. Fiona ise prenses olmak için mükemmel bir görüntüye sahip olmak gerektiğini ortaya koymuştur.

Prenseler denildiğinde akla Barbie'de olduğu gibi kusursuz bir görüntü gelir. Çünkü prensesler herkesin hayalinde mükemmel bir görüntüye sahiptir. Onlar günlük yaşamdaki hiçbir kişiye benzemezler. Prenseler olmaları da bu sebeptendir zaten. Bakıldığında kişilerin kendilerine rol model olarak seçtiği bireylerin onların gözünde mükemmel olduğu, bu mükemmelliğin de genellikle fiziksel görünüşte olduğu görülecektir. Fiona bunun içindir ki genellikle prenses olarak tanımlanmaz. Çünkü görüntü itibarıyla insanların bildiği prenses şemasına uymaz. Fiona karakterinin de önemi işte buradadır. O prenses olmak için mükemmel bir görüntüye sahip olmanın şart olmadığı ispat etmiştir.

Mekânsal Farklılıklar

Fiona'nın yer aldığı mekânlar arasında serinin ilk filmde tutsak olarak tutulduğu şato, devamında Shrek ile yaşamaya başladığı Shrek'in bataklıktaki küçük, yıkık dökük kulübesi ve son olarak da ailesinin yaşadığı "Uzaklardaki Krallık" olarak nitelenen saray bulunmaktadır. Bu mekânlardan bataklık ele alındığında burası Shrek'in kendi başına hayatını sürdürdüğü küçük, yıkık dökük bir evdir. Fiona Shrek'le evlenmesinin ardından burada yaşamaya başlamıştır. Daha sonra ailesinin daveti üzerine gittikleri Uzaklardaki Krallık'taki saray ise yüksek kuleleri olan, gösterişli oldukça ihtişamlı bir yerdir.

Barbie'nin, incelenen 3 filminden ikisinde mekânların Shrek serisinden biraz farklı olduğu görülür. Barbie Uzay Macerası adlı filmde olaylar filmin isminden de anlaşılacağı üzere sıradışı bir mekânda geçmektedir. Bu mekân üstün güçleri olan insanların yaşadığı galakside bir yerdir. Barbie Video Oyunu Kahramanı filminde ise mekân 3 farklı oyundan oluşan bir bilgisayar oyununun içidir. Görüldüğü üzere burada da mekân oldukça farklıdır. Son olarak incelenen Barbie Prensesin Süper Gücü filminde var olan mekânlar diğer filmlere göre daha gerçekçidir. Bunlar, prensesin yaşadığı lüks ev ve sıradan bir şehirden oluşmaktadır.

Zamansal Farklılıklar

Shrek ve Barbie animasyon filmlerinin belirlenmiş serileri incelendiğinde zaman olarak belirli bir aralığa vurgu yapılmadığı görülmektedir.

Mesajda Görülen Farklılıklar

Shrek serisinde Prenses Fiona üzerinden birtakım mesajlar verilmiştir. Bu mesajların başında “dış görünüşün ve sıradan bir yaşamın mutluluğun önünde engel olmayacağı” gelmektedir. Shrek bilindiği üzere dış görünüşüyle ürkütücü diyebileceğimiz bir devdir. Ancak güçlü, mücadeleci karakteri ve bir o kadar iyi bir kalbi vardır. Fiona tam da bu noktada Shrek'in karakterine hayran olmuş, dış görünüşünü önemsememiştir. Hatta kendinin bile deve dönüşmesi yaşamını etkilememiştir. Filmlerde verilmek istenen asıl mesaj sevginin önünde hiçbir engelin olmadığıdır. Fiona'nın görüntüsünün de vermek istediği bir mesaj vardır aslında. O da prenses olmak için mükemmel bir görüntüye sahip olmak gerekmediğidir.

Reklamlarda, dizilerde, filmlerde insanlara kusursuz hayatların yansıtıldığı görülmektedir. Bunun temel sebeplerinden biri her şeyi mükemmel olarak ortaya koyma ve gösterme amacıdır. Shrek serisine bakıldığında ise tam tersi bir durum göze çarpmaktadır. Filmlerde mükemmel bir hayat şeması çizmek amaçlanmamış, aksine doğal yaşama vurgu yapılmıştır. İnsanların mükemmel hayatları olmasa da mutlu olabilecekleri ortaya konmuştur.

Barbie filmlerinde verilmek istenen mesajlara bakıldığında, Barbie karakterinin zekâsı ve kendine güveni ile sonuçlandığı başarıları göze çarpmaktadır. Kendine verilen üstün yetenekler sayesinde yardıma ihtiyacı olanların yardımına koşması, bütün işlerin üstesinden arkadaşlarından oluşan bir ekip gelmesi izleyicilere iş birliğinin sonuçları hakkında birtakım mesajlar vermektedir. Barbie'nin kusursuz görüntüsü de aslında başlı başına bir mesajdır. Kusursuz görünüm ile dolaylı olarak güzellik algısının nasıl olması gerektiği sunulmuş, mükemmel güzellik ile başarı ve sosyal çevrede statü elde edilebileceği aşlanmaktadır.

Sosyal Çevre

Fiona'nın sosyal çevresine bakıldığında en yakın arkadaşı ve eşi olan Shrek göze çarpmaktadır. Bu ikiliye serinin ilk filminden itibaren komikliği ve ilginç fikirleri ile ön plana çıkan Eşek eşlik etmektedir. Bu üçlüye zamanla Çizmeli Kedi, Kurabiye Canavarı, Pinokyo gibi masal kahramanları da katılmıştır. Görüldüğü üzere Fiona ve Shrek'in sosyal çevresini ağırlıklı olarak masal kahramanlarından oluşan arkadaşları oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra yer yer filmde görülen Peri Anne ve oğlu ile Fio-

na'nın anne ve babası da sosyal çevrelerini oluşturan diğer kişilerdir.

Barbie'nin sosyal çevresine bakıldığında ise üç filmde de sıkı bir arkadaş grubu göze çarpmaktadır. Arkadaşlık ilişkileri oldukça gelişmiş olan Barbie tüm işlerini arkadaşlarının da yardımıyla halletmektedir. Barbie Video Oyunu Kahramanı'nda ona üç farklı oyunun içerisindeki oyuncular eşlik etmekte, Barbie Uzay Macerası'nda ise galaksiyi kurtarmak için oluşturulan ekipteki arkadaşları eşlik etmektedir.

Fiona'nın arkadaş çevresini çoğunlukla masal kahramanları oluştururken Barbie de bu durum tam tersidir. Barbie gibi çevresindekiler de normal kişilerdir. İncelenen filmlerde genellikle aileden çok arkadaş çevresi ön plana çıkmaktadır. Her ne kadar filmlerde Barbie mükemmelliği ve yetenekleriyle ön plana çıkarılsa da arkadaşları da sıradan kişiler değildir. Barbie'ye her konuda yardım edebilecek zekâya ve yeteneğe sahiptirler.

Yetenekler

Shrek serisi incelediğinde Fiona karakterine özgü bir yetenek ortaya konmamışken Barbie'nin izlenen üç filmde de ayrı ayrı yetenekleri olduğu göze çarpmaktadır. Barbie karakterine filmlerde genellikle ortaya atılan bir problemi çözme yeteneği verilmiştir. Örneğin, Barbie Prensesin Süper Gücü animasyonunda prensesi bir kelebeğin ısırması sonucunda üstün yeteneklere sahip olmuş, uçabilmiş, dövüşebilmiştir. Barbie Uzay Macerası'nda ise kaykayıyla uçabilmesi, hayvanlarla iletişim kurabilmesi, galaksiyi kurtaracak zekâya sahip olması ona verilen yetenekler arasındadır. Barbie Video Oyunu Kahramanı'nda da oyunu virüslerden kurtaran yine Barbie olmuştur.

Çocuklara Uygunluk

Fiona'nın ele alınan serileri incelendiğinde genel olarak çocuklar için olumsuz bir örnek oluşturmadığı görülmektedir. Serilerde Shrek'e özenip sergilediği bazı davranışları haricinde olumsuz bir tutum sergilenmediği tespit edilmiştir. Barbie karakteri de ele alınan serilerde olumsuz bir davranış ortaya koymamakta, aksine örnek alınabilecek davranışlar yansıtmaktadır. Bu açıdan çocuklara uygunluğu konusunda bir sakınca yoktur; ancak mükemmel olarak tasarlanmış olmasının güzellik algısı açısından özelliklerde çocuklarda olumsuz durumlara sebep olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Sonuç

Bulgular bölümünde başlıklar hâlinde verilmiş karşılaştırmalarda da görüldüğü üzere Fiona ve Barbie karakterlerini birbirinden ayıran oldukça fazla etmen vardır. Bunların başında fiziksel görüntüleri gelmektedir. Barbie kusursuz bir görüntü sergilerken Fiona bunun tam tersi bir görüntüye sahiptir; çünkü o bir devdir. Bunun içindir ki zarafet ve güzellikle donatılmamıştır. Barbie her anlamda prenses figürünü temsil ederken Fiona dış görünüşüyle bu figüre uymamaktadır. Fiona'nın yaşadığı mekânlar da Barbie'den oldukça farklıdır. Fiona yıkık dökük bir evin olduğu bataklıkta hayatını sürdürebilirken Barbie için bu mümkün değildir. Böyle bir ortam Barbie'nin doğasına aykırı bir durum olarak aktarılmıştır; çünkü o yaşamıyla, görüntüsüyle kusursuzluğu temsil etmektedir. Aynı zamanda Barbie'nin yaşamı incelenen filmlerde genellikle ütöpik bir mekânda geçer. Yukarıda da örneği verildiği üzere galaksi, uzay, bilgisayar oyunun içi gibi mekânlar ön plana çıkmaktadır.

Fiona'nın izleyiciye verdiği mesaj incelendiğinde Barbie'ninkinden oldukça farklı olduğu görülür. Fiona güzellikten çok karakterin önemini vurgularken bunu yaşamıyla da destekler. Shrek'le yaşamayı seçer ve o kusursuz görüntüsünden vazgeçip bir deve dönüşür. Barbie ise insanlara kusursuz bir görüntü sergiler. Mutlu ve başarılı olabilmenin koşulunun bir nevi kusursuzluktan ibaret olduğu algısına sebep olabilir; ama bunun yanında paylaşmanın, iş birliği ile çalışmanın ve insanların kendilerine güvenerek neler yapabileceğinin de bir örneğidir. Arkadaş ve sosyal çevrelerine bakıldığında Fiona'nın çevresinin genellikle masal kahramanlarından oluşması göze çarpmaktadır. Onlarla olan iletişimleri, el birliği içerisinde işleri halletmeleri ve hep birlikte oldukları görülmektedir. Barbie'ye bakıldığında da çevresindeki arkadaş figürleri oldukça fazladır. Shrek serisinde Fiona karakterine belirli bir yetenek verilmemişken Barbie serilerinde Barbie yetenekleriyle hep ön planda olmuştur. Yukarıda da örneklediği gibi Barbie kimi zaman galaksinin, kimin zaman bir oyunun, kimin zaman ise insanların kurtarıcısı olarak ele alınır. Animasyon denildiğinde akla ilk çocuklar geldiğinden bu iki filmin çocuklara uygunluk kriteri de oldukça önemlidir. Bakıldığında iki karakterin de doğrudan çocuklara yönelik olumsuz bir davranışı yoktur. Fiona dev olduktan sonra Shrek gibi bazı davranışlar sergilemekte, bunlar haricinde olumsuz bir durum sergilememektedir. Barbie ise davranışlarıyla örnek olabilecekken kusursuz görüntüsüyle yanlış bir algıya sebep olabilmektedir.

Her iki animasyon serisinde de izleyicilere aktarılmak üzere doğrudan ya da dolaylı birtakım mesajlar bulunmaktadır. Bu mesajlar bazen olumlu olabilirken bazen ise olumsuz olarak karşımıza çıkabilmektedir. Örneğin, Barbie serisi ele alındığında prenses Barbie incelenen her filmde zekâsı ve özgüveni ile problemlerin üstesinden gelebildiği, başarıya ulaşmasında daima arkadaşları ile işbirliği yaptığı ve bir ekip oluşturabildiği görülür. Bu ekip sayesinde işbirliğinin önemi ve arkadaşlık ilişkilerinin nasıl olması gerektiği izleyicilere sunulur. Bu da izleyiciler için olumlu bir örnek teşkil eder.

Barbie'nin kusursuz yaşamı, evi, kıyafetleri, dış görünüşü filmlerde hep mükemmel olarak tasvir edilmiştir. Sunulan mükemmel hayat, izleyicilerde kusursuz olma ve bu kusursuzluk sayesinde başarıya ulaşabilme duygusu yaratabilmektedir. Oysa başarıya ulaşmada her şeyin mükemmel olmasına gerek yoktur. Yine Barbie'nin fiziksel olarak

kusursuz tasarlanmış olması, ihtişamlı kıyafetleri, zayıf vücudu, zengin hayatı özelliklerle genç kızlar için önemli bir rol modeldir. Çocukluktan itibaren Barbie karakteri gibi mükemmellik algısını zihinlere kazıyan rol modellerle karşılaşan çocukların, gençlik dönemlerinde aşırı zayıflaması, onlar gibi kusursuz olmaya çalışması vb. gibi olumsuz durumlarla karşılaşabilmektedir. Filmlerde aktarılan Barbie karakterinin arkadaşlık ilişkileri, sosyal çevresi ile olan uyumu ise rol model alınabilecek olumlu özellikler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tartışma

Araştırma bulguları neticesinde mükemmeliyetçiliğin bireyin yaşamını etkileyen bir olgu olduğu anlaşılmaktadır. Mükemmeliyetçilik iyi ve kötü tarafları olan bir özelliktir. İyi tarafı kişiyi hep daha iyisini yapmaya ve kendi sınırlarını zorlamaya iter. Mükemmeliyetçiliğin kötü tarafı ise, bireyde ciddi problemlere sebep olabilmesidir (Büyükbayraktar, 2011: 13-14). Bu çalışmada da sıklıkla vurgulandığı üzere mükemmeliyetçi insanların hayattan beklentisi hep yüksektir. Kendilerine ulaşılması güç hedefler belirlerler ve bu hedefleri mükemmel bir şekilde yerine getirmek için çaba harcarlar. Bu kişilerin hayatta belli başlı kalıp yargıları vardır. Bir işi ya mükemmel yapmalıdırlar ya da hiç yapmamalıdırlar. Yine mükemmeliyetçi kişiler çevresindeki insanların da mükemmel olmasını isterler. Kendilerine seçtikleri rol modeller de onlar için mükemmel olan kişilerdir. Görüldüğü üzere mükemmeliyetçilik bireye olumlu özellikler sağlarken diğer taraftan da bireyin hayatını zorlaştıran kalıplar oluşturur.

Kara (2009) tarafından yapılan lisansüstü çalışmasında çizgi filmlerin çocuklara duygusal yönden etkilediği ve onların karakter gelişimleri üzerinde etkisi olduğu ortaya konmuştur. Dolayısıyla izlenenlerin çocuklar ve gelişim çağındaki bireyler üzerinde etkili olduğunun ortaya konması bu araştırmanın sonuçları ile örtüşmektedir. Özellikle ergenlik dönemindeki bireyler kendilerince mükemmel olanı rol model seçerler ve bunun sonucu olarak onlar gibi görünmeye, giyinmeye, yaşamaya kalkışırlar. Bu doğrultuda çocukların rol modeller ile karşılaştığı bir platform olan televizyon büyük önem arz etmektedir. Çünkü bireyler televizyonda izledikleri filmler, diziler, animasyonlar, reklamlar aracılığıyla pek çok şeyi örnek olarak alabilirler. Seçtikleri bu rol modeller onların yaşamını değiştirir ve istenmedik durumların ortaya çıkmasına sebep olur. Büyükbaykal (2007) çalışmasında, günümüzde en yaygın ve etkin kitle iletişim aracı olan televizyondan çocukların büyük ölçüde etkilendiğini dile getirmiş, televizyonun çocuğun üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerinden bahsetmiştir. Büyükbaykal, televizyonun çocuğun dış dünyayı tanınması ve anlamlandırmasında olumlu etkisinin olduğunu belirtirken, gönderdiği mesajlar karşısında çocuğun savunmasız olmasını da olumsuz bir durum olarak görmüştür (Büyükbaykal, 2007, s.32).

Sonuç olarak bu çalışmada örneklem olarak alınan Shrek ve Barbie animasyonlarında da belirli rol modeller çocuklara sunulmuş ve bu rol modellerin özelliklerinden bahsedilmiştir. Bilindiği gibi çocuklara sunulan rol modeller büyük önem arz etmekte, onların yaşamında olumlu ve olumsuz sonuçlara sebep olabilmektedir. Sunulan rol modellerin onları mükemmeliyetçiliğe itebileceği ve yaşamlarını yönlendirebileceği kaçınılmaz bir gerçektir. Bunun için rol modellerin sunulduğu başta televizyon olmak üzere diğer platformların ailelerce kontrol edilmesi gerekmektedir.

Öneriler

- Çalışmada örneklem olarak alınan animasyon filmlerinden hareketle şu önerilerde bulunulabilir:
- Aileler tarafından çocukların televizyon izleme alışkanlıkları kontrol edilmelidir.
- Ailelerin çocukların neyi izledikleri konusunda fikir sahibi olabilmeleri için içerikler hakkında bilgi edinmeleri gerekmektedir.
- Ailelerin çocuklarına ev ortamı içerisinde vereceği eğitimin bir nevi destekçisi olan çizgi film ve animasyonların seçimi titizlikle yapılmalıdır.
- Çocuklara hitap eden oyuncakların, kıyafetlerin ve hazırlanan animasyonların tasarımında çocukları mükemmeliyetçiliğe zorlayacak unsurlar olmamalıdır.
- Çocuklar için alınan her türlü materyal doğal olanı temsil etmeli, en güzel en çirkin gibi uç noktadaki durumları aşlamamalıdır.
- Aileler, çocuğu başkalarıyla özellikle fiziksel görünüm üzerinden kıyaslamamalıdır.
- Çocuk kitaplarında idealize edilmiş, mükemmel karakterler yerine hayatın olağan akışına uygun şekilde kurgulanan karakterlere yer verilmelidir.

Kaynakça

BAYRAKÇI, Mustafa, (2007), “Sosyal Öğrenme Kuramı ve Eğitimde Uygulanması”, SAÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, 14: 198-210.

BÜYÜKBAYKAL, Güven, (2007), “Televizyonun Çocuklar Üzerindeki Etkileri”, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 28: 31-44.

BÜYÜKBAYRAKTAR, Çağla, (2011), “Üniversite Öğrencilerinde Mükemmeliyetçilik ve Öfke İlişkisi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.

İŞLER, Ahmet Şinasi, (2002), “Günümüzde Görsel Okur Yazarlık ve Görsel Okur Yazarlık Eğitimi”, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, I: 153-161.

KABA, Fethi, (1992), “Animasyon’un Eğitim Amaçlı Kullanımı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi”, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

KARA, Osman, (2019), “Çizgi Filmlerin Çocukların Karakter Eğitimine Etkisi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Giresun Üniversitesi, Giresun.

KIRAL, Erkan, (2012), “İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Mükemmeliyetçilik Algısı ve Kontrol Odağı İle İlişkisi”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

KUVVETLİ, Esra, (2008), “Görsel Okumanın Ortaöğretim Öğrencilerinin Fizik Dersi Başarılarına Etkisinin Araştırılması”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

MORAN, Berna, (1983), *Edebiyat Kuramları ve Eleştiri*, İstanbul: Cem Yayınları.

SARIKAYA, Nilgün ve BARUTÇU, Merve Türkmen, (2016), “11-14 Yaş Arası İlk Dönem Çocuk Ergen Tüketicilerin Alışveriş Davranışlarında Ünlü Kişi Etkisi”, Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi, 17, 43-64.

TDK, (2006), *Büyük Türkçe Sözlük*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

YILDIRIM, Ali; ŞİMŞEK, Hasan, (2013), *Bilimsel Araştırma Teknikleri*, İstanbul: Seçkin Yayıncılık.

Elektronik Kaynaklar

Kendini Superman Zanneden Çocuk, Erişim tarihi: 03.11.2017, <http://arsiv.takvim.com.tr/2007/05/31/pap119.html>

Kızların Tehdidi Barbie, Erişim tarihi: 03.11.2017, <http://arsiv.takvim.com.tr/2007/05/31/pap125.html>

Resim 1 (Fiona), Erişim tarihi: 13.12.2017, https://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/b/b9/Princess_Fiona.png

Resim 2 (Barbie), Erişim tarihi: 23.12.2017, <http://www.adatoys.com/userdata/gfx/a6048fb600f0c009bd97114abc5abf3d.jpg>

Animasyonlar

Barbie Prensesin Süper Gücü(2015), Erişim Tarihi: 28.11.2017, <http://www.fullhd->

filmizlebe1.net/barbie-prensesin-super-gucu-film-izle.html/5

Barbie Uzay Macerası(2016), Erişim Tarihi: 28.11.2017, <http://www.filmgoo.com/barbie-uzay-macerasi-izle-2016-full.html>

Barbie Video Oyunu Kahramanı(2017), Erişim Tarihi: 3.12.2017, <http://www.fullhd720pizle1.net/barbie-video-oyunu-kahramani-2017-turkce-dublaj-izle.html>

Shrek 1 (2001), Erişim tarihi: 25.10.2017, <http://www.hdfilmizlebe.org/shrek-1-turkce-dublaj-izle.html/2>

Shrek 2 (2004), Erişim tarihi: 05.11.2017, <https://www.fullhdfilmizlesene.org/animasyon-filmleri-izle/srek-2/>

Shrek 3 (2007), Erişim tarihi: 14.11. 2017, <http://720pizle.com/izle/altyazi/shrek-the-third.html>

Extended Abstract

Visual products which can be evaluated in “visual reading” and also effective in many areas from trade to art, advertisement to sports and are used in education. As it is known, as a result of radical changes in education in the 21st century, a large number of visual products that can be used both as basic and supplementary material appears in the education process. It cannot be said that the visual material which is effective especially in the development of the child is encountered only in school. It is known that children encounter dozens of visual materials and information every day through mass media. Among them, animations that are known as audio-visual material occupy an important place.

Animations are created when a large number of images move within a certain flow of speed and order. Looking at the history of animation, it is seen that animation has gained its structure after the photography and the development of the cinema towards the end of the 19th century. Animations address multiple sensory organs because it is dynamic and audible. When used in education, it contributes to the increase of students' education. Similarly, it has a positive effect on developing positive attitudes towards the lesson, using time effectively, simplifying and visualizing complex information.

Today, television and the high rate of animation have a great impact on children. That's why, it is concluded that many images should be paid attention to especially in cartoons, cinemas, series, animations and so on. The scenarists of films that children often watch, such as cartoons or animations, must take into account the characteristics of children's developmental period before creating the script. Conducting the studies that will not harm children but contrarily support their development will contribute to the development of a positive role-model and to support the development of children.

This study focuses on the perception of perfectionism in the animated films “Shrek” and “Barbie” made in the USA. The aim of this study is to compare the princess Fiona and princess Barbie characters in terms of perfectionism and role model.

In the method section of the study, the main purpose of the research will be revealed and the model of the study, data collection and analysis parts will be included.

The research was conducted using document analysis as one of the qualitative research techniques. In the literature review part, document analysis is described as the analysis of written materials containing information about the cases that are aimed to be investigated (Yıldırım; Şimşek, 2013: 217). The main documents of the study are the animated films, Shrek and Barbie. These documents are also accepted as the sample of the research.

Only three episodes of Barbie and Shrek, which were preferred by the children as series were included. The films were chosen because their protagonists (Barbie and Fiona) represented two different roles in terms of perfectionism and role modelling. While Barbie represents a perfect role model, Fiona can be very happy in spite of her imperfectness. This allows the two heroes to be compared with a set of criteria.

In the analysis section, content analysis was conducted according to the codes pre-

pared by the researchers, and the data obtained were presented in the findings section. In the analysis of the data, sociological examination method which is one of the methods of comparative literature was also used.

There are many factors that distinguish Fiona and Barbie from each other. The most important of them is physical images. Barbie has a flawless appearance while Fiona hasn't because she is a giant. This is why; she is not equipped with grace and beauty. While Barbie always represents the princess figure, Fiona does not fit this figure because of her outer appearance. The places where Fiona lives are quite different from Barbie's. Fiona can survive in a swamp with a wreck house; however, it is not possible to survive in that swamp for Barbie. Such an environment has been portrayed against to Barbie's nature; because she represents the perfection with her life and appearance. At the same time, Barbie lives in a utopian place in the films. As given above, galaxy, space and the places mostly seen in the computer games are used in those films. Fiona lives in the places which we can come across in real life. Nevertheless, we can't really say this for the places where Barbie lives.

When Fiona's message to the audience is studied, it is seen that it is quite different from Barbie's message. Fiona emphasizes the importance of character rather than beauty and she supports it with her life. She chooses the life with Shrek, and gives up her flawless appearance and then becomes a camel. Barbie, on the other hand, displays a flawless image. It may cause the perception that being happy and successful results from the perfection; but it is also an example of sharing, collaborating and the confidence.

As a result, certain role models are presented to children in Shrek and Barbie animations which are taken as a sample in this study and the characteristics of these role models are mentioned. As it is known, role models presented to children are of great importance and can have positive and negative consequences in their lives. It is an inevitable fact that the role models can lead them to perfectionism and direct their lives. Hence, families should take the platforms under control where role models are presented, especially television.